

نام	تخلص یا شهرت	قرن	آثار	توضیحات
حکیم ابومحمد یوسف	نظامی گنجه‌ای	6 و 7	رمز آثار: ملخها مخزن الاسرار- لیلی و مجنون- خسرو و شیرین- هفت پیکر- اسکندرنامه	در شهر گنجه (از شهرهای جمهوری آذربایجان) به دنیا آمده و داستان پردازی در منظومه‌های او به اوج رسید.
خواجه عبدالله انصاری	معروف به پیرهرات	5	رمز: ام (مادر) فقط این موارد در کتاب شما ذکر شده الهی نامه- مناجات نامه	به عربی و فارسی شعر می‌سرود. نثر خواجه عبدالله آهنگین (مسجع) است.
شیخ محمود شبستری	_____	8	مثنوی گلشن راز	گلشن راز معروف ترین اثر اوست. از علما و فضلاء تبریز است. نوشته‌ها و سروده‌هایی در زمینه عرفان اسلامی دارد.
قیصر امین پور	_____	معاصر	رمز آثار: بت آدم بر قول پرستو- تنفس صبح- آینه‌های ناگهان- در کوچه آفتاب- مثل چشمه مثل رود	در گتوند خوزستان متولد شد. در رشته پزشکی و جامعه‌شناسی پذیرفته شد ولی هر دو را رها کرد و به ادبیات روی آورد.
مشرف الدین مصلح بن عبدالله	سعدی	7	بوستان ← به شعر (نظم) (655 ه.ق) گلستان ← (نثر آمیخته به شعر) (656 ه.ق)- دیوان اشعار مجموعه این آثار «کلیات سعدی» نامیده می‌شود.	زادگاه: شیراز برای اتمام تحصیلات به بغداد رفت. بوستان ده باب و گلستان 8 باب دارد.
دکتر علی شریعتی	_____	معاصر	رمز: کاف کویر- اسلام شناسی- فاطمه فاطمه است	نویسنده و اندیشمند معاصر فرزند استاد محمدتقی شریعتی در مینان خراسان به دنیا آمد. در رشته جامعه شناسی و تاریخ ادیان به درجه دکترا دست یافت.
طاهره ایبید	_____	معاصر	باغچه توی گلدان- به هوای گل سرخ	در شیراز متولد شد. در زمینه ادبیات کودک و نوجوان فعالیت می‌کند.
میرزا عبدالقادر بیدل دهلوی	بیدل	11 و 12	کلیات اشعار بیدل	شیوه بیان و زبان شعری بیدل پپچیدگی خاصی دارد. در عظیم آباد هند متولد شد. شاعر سبک هندی
جلال الدین محمد بلخی	مولوی و مولانا و خموش	7	مثنوی معنوی	مثنوی معنوی با 26000 بیت که گنجینه‌ای از معارف اسلامی است از معروف ترین اثر مولانا است.
محمدجواد محبت	_____	معاصر	رمز: رکب یا کرب رگبار کلمات- کوچه باغ آسمان- با بال این پرنده سفر کن	از معلمان شاعر و اهل قلم کرمانشاه

در تربت حیدریه متولد شد. پس از کسب علوم رایج زمان، به روزنامه‌نگاری و سیاست روی آورد و در آزادی خواهی تلاش‌هایی کرد.	دیوان اشعار- گلشن ادب (تذکره شعرای خراسان) تذکره: کتاب‌هایی که شرح احوال شعرا و نویسندگان و باشد.	معاصر	گلشن	علی اکبر آزادی
او نویسنده و سینماگر بود که با نوشتن داستان‌های کودک و نوجوان فعالیت فرهنگی خویش را آغاز کرد. وی در خرداد ماه سال 1387 درگذشت.	نخستین کتاب: خانه‌ای برای شب کتابهای او در حوزه کودک و نوجوان: کلاغ‌ها- سنجاب‌ها- دور از خانه- قصه‌های ریحانه خانم- قصه سار و سیب- نوسازی حکایت‌های خوب قدیم برای کودکان پس از انقلاب، درباره زندگی امام خمینی کتابی نوشت با عنوان سه دیدار با مردی که از فراسوی باور ما آمد. رمز: ریحانه خانم همسر نادر برای سنجاب‌ها و کلاغ‌ها که دور از خانه بودن، خانه‌ای برای شب نوسازی کرد و قصه سار و سیب را برای آنها گفت.	معاصر	_____	نادر ابراهیمی
پروین فرزند یوسف اعتصام الملک آشتیانی در تبریز متولد شد. سرودن شعر را از هشت سالگی آغاز کرد. <u>نخستین شهرهایش را در مجله بهار</u> به چاپ رسانید. دیوان او، تنها اثرش، شامل قصاید و قطعات بسیار دلنشین است. بیشتر قطعات خود را به صورت گفت و گو سروده که در اصطلاح ادبی به آن «مناظره» می‌گویند. بر اثر بیماری حصبه درگذشت. آرامگاه او در شهر قم کنار صحن حضرت معصومه(س) قرار دارد.	دیوان اشعار	معاصر	پروین	رخشنده اعتصامی معروف به پروین
نویسنده، محقق و مورخ عضو فرهنگستان زبان و ادب فارسی درگذشت 1328	تاریخ مغول- وزرای سلاجقه رمز: تو	معاصر	_____	عباس اقبال آشتیانی
در روستای سیرج کرمان متولد شد. در سال 1347 اولین داستان‌های او در مطبوعات منتشر شد.	معروف‌ترین اثر: مجموعه 5جلدی «قصه‌های مجید»	معاصر	_____	هوشنگ مرادی کرمانی

هم‌اکنون عضو فرهنگستان زبان و ادب فارسی				
در دهکده یوش (از روستاهای مازندران) پا به عرصه وجود گذاشت. به تشویق معلم مهربان خود، نظام وفا، در خط شاعری افتاد. <u>پدر شعر نو</u> است. نیما با بهره‌گیری از عناصر طبیعت با بیانی رمز گونه به ترسیم سیمای جامعه خود پرداخته‌است.	افسانه- ای شب- قصه رنگ پریده رمز: ای شب به یاد داری که نیما در تو افسانه، قصه رنگ پریده شنید.	معاصر	نیما یوشیج	علی اسفندیاری
در شهرستان آران و بیدگل کاشان متولد شد. علوم ادبی، فلسفه و طب آموخت. در راهنمایی و تشویق نیما یوشیج نقش مهمی داشت.		معاصر	_____	نظام وفا
در سال 1285 در تبریز متولد شد. ابتدا بهجت تلخیص (نام شعری شاعر) می‌کرد ولی بعدها تلخیص شهریار را برگزید. به دو زبان فارسی و ترکی (آذری) شعر می‌سرود. در سال 1367 در تهران درگذشت و در مقبره الشعرای تبریز به خاک سپرده شد.	منظومه ترکی او به نام «حیدر بابا یه سلام» - کلیات شهریار شامل غزلیات، قصاید، مثنویات، رباعی‌ها، دوبیتی‌ها و اشعار ترکی است.	معاصر	شهریار	سید محمدحسین بهجت تبریزی
شاعر، نویسنده، سیاستمدار	سبک شناسی	معاصر	بهار	محمدتقی بهار «ملک الشعرا»
نویسنده، طنزنویس، مشاور فرهنگی دولت محمدعلی رجایی شهرت و محبوبیت او به خاطر دو کلمه حرف حساب	گزیده دو کلمه حرف حساب در صفحه سوم روزنامه اطلاعات- اولین هفته نامه طنز پس از انقلاب بنام گل آقا	معاصر	معروف به گل آقا	کیومرث صابری فومنی
شاعر و عارف	تذکره الاولیاء- منطق الطیر	6 و 7	عطار	فریدالدین ابوحامد محمد عطار
در روستای باژ واقع در منطقه توس خراسان به دنیا آمد. مردی شیعه مذهب بود. فردوسی 25 یا 30 سال برای سرودن شاهنامه رنج کشید و در سال 411 ه.ق در گذشت و در زادگاه خود به خاک سپرده شد.	شاهنامه با موضوع پهلوانی، حماسی در قالب مثنوی	4 و 5	فردوسی	حکیم ابوالقاسم فردوسی توسی

شاعر و نویسنده معروف ایرانی به سبب محل تولد خویش «جام» و نیز به سبب دوستداری شیخ الاسلام احمد جام «جامی» تخلص کرد.	دیوان اشعار- هفت اورنگ (شامل هفت مثنوی به تقلید خمسه نظامی)- بهارستان (به تقلید از گلستان سعدی)- نفحات الانس رمز: جام به هند	9	جامی	نورالدین عبدالرحمن جامی
شاعر غزل سرای ایران در شیراز متولد شد. در تفسیر حکمت و ادبیات عرب سرآمد شد. آرامگاه وی در باغ حافظیه شیراز قرار دارد.	دیوان اشعار	8	حافظ	خواجه شمس الدین محمد
کاردانی و لیاقت او در وزارت هلاکوخان مغول و تلاش برای ساخت رصدخانه مراغه معروف است.	اخلاق ناصری	7	_____	محمدحسن خواجه نصیرالدین توسی
در تهران متولد شد و در سنین نوجوانی به داستان‌نویسی روی آورد.	پری در آبگینه، دوشنبه‌های آبی ماه	معاصر	_____	محمد رضا کاتب
وی قدرت شعری را یکسره در خدمت اندیشه‌های دینی و نشر و گسترش تعالیم مذهبی خود درآورد و از مدح و ستایش شاهان خودداری کرد.	رمز: سود خز سفرنامه- وجه دین- دیوان اشعار- خوان اخوان- زادالمسافرین	5 و 4	حجت	ناصر خسرو قبادیانی
نوشته‌های یوسفی روان، زیبا و جذاب است. محقق، نویسنده و استاد دانشگاه بود.	رمز: چک بد چشمه روشن- کاغذ زر- برگ‌هایی در آغوش باد- دیداری با اهل قلم	معاصر	_____	غلامحسین یوسفی
هم عصر حافظ	رمز: گرگک گل و نوروز- روضه الانوار- گوهرنامه- کمال نامه	8 و 7	معروف به خواجه	کمال الدین محمود
در زمینه داستان، شعر، داستان‌های فکاهی، رمان، نمایش‌نامه فعالیت داشته	ملخ شجاع (این کتاب مجموعه چهار داستان به نام‌های ملخ شجاع، دانه برفی که آب نشد، کرم کنجکاو، آدم آهنی و شاپرک است) رمز آدمک		_____	ویتاتو ژیلینسکای

بررسی ترتیب زمانی

فردوسی، ناصر خسرو قبادیانی	قرن 4 و 5
خواجه عبدالله انصاری	قرن 5
خیام	قرن 6
نظامی، عطار، خواجه نصیرالدین طوسی	قرن 6 و 7
سعدی، مولوی	قرن 7
خواجه کرمانی	قرن 7 و 8

حافظ، شبستری	قرن 8
جامی	قرن 9
بیدل دهلوی	قرن 11 و 12
امام خمینی، آیت الله خامنه‌ای، شهید مطهری، آیت الله عبدالکریم حائری یزدی، کاظمی آشتیانی، عباس اقبال آشتیانی، هوشنگ مرادی کرمانی، محمدعلی رجایی، آیت الله بهشتی، دکتر علی شریعتی، شهریار، ملک الشعراء بهار، نظام وفا، علی اسفندیاری (نیما یوشیج)، پروین اعتصامی، طاهره ایبید، محمدجواد محبت، غلامحسین یوسفی، علی اکبر آزادی، نادر ابراهیمی مواردی که با خط مشخص شده‌اند در اواخر قرن 13 متولد شدند ولی در قرن 14 (معاصر) هم زندگی می‌کردند.	قرن معاصر

الهی نامه (منثور) ← خواجه عبدالله انصاری

الهی نامه (منظوم) ← عطار

کمال نامه ← خواجهی کرمانی

گوهر نامه ← خواجهی کرمانی

سفر نامه ← ناصر خسرو

اسکندر نامه ← نظامی گنجه ای

نامه باستان (شاهنامه) ← فردوسی

سعدی نامه (بوستان) ← سعدی

آثار منثور (نوشته ها به نثر)

الهی نامه (خواجه عبدالله انصاری) - گلستان سعدی (نثر آمیخته به شعر) - نهج البلاغه (سید رضی) - نورالدین پسر ایران (معصومه سپهری) - چهره درخشان (انتشارات مدرسه) - کتاب ملخ شجاع - دیداری با اهل قلم - برگ‌هایی در آغوش باد - چشمه روشن - سبک‌شناسی (بهار) - خدمات متقابل اسلام و ایران - داستان رسالت - تماشاگاه راز - سیری در نهج البلاغه - جاذبه و دافعه علی (ع) (شهیدمطهری) - قصه‌های مجید (هوشنگ مرادی کرمانی) - فیه مافیه (مولوی) - گلشن ادب (گلشن آزادی) - تذکره الاولیاء (عطار) - فاطمه فاطمه است، کویر و اسلام شناسی (دکتر علی شریعتی) - باغچه توی گلدان و به هوای گل سرخ (طاهره ایبید) - زادالمسافرین (ناصر خسرو) - نفحات الانس و بهارستان (جامی) - تاریخ مغول و وزرای سلاجقه (اقبال آشتیانی) - مناجات نامه (خواجه عبدالله انصاری) - اخلاق ناصری (خواجه نصیرالدین توسی) - آثار نامبرده از نادر ابراهیمی و محدرضا کاتب هم منثور هستند.

آثار منظوم

خمسه نظامی - دیوان پروین - دیوان حافظ - هفت اورنگ (جامی) - گل و نوروز (خواجوی کرمانی) - بوستان سعدی - شاهنامه - حیدر بابا یه سلام - منطق الطیر (عطار) - مثنوی معنوی مولوی - گلشن راز - درکوجه آفتاب، به قول پرستو، تنفس صبح، مثل چشمه مثل رود (قیصر امین‌پور) - آثار خواجوی کرمانی همگی شعر هستند.

نکات مهم

1- تقلید کنندگان گلستان سعدی

بهارستان جامی - پریشان از قانی - منشآت از قائم مقام

2- کتاب نورالدین پسر ایران: این کتاب درحقیقت یادمان نگاشت و خاطره‌نویسی است. خاطراتی که آقای نورالدین عافی از هشتاد ماه حضور خویش در جبهه‌های جنگ تحمیلی به شکل فکاهی بیان کرده و خانم معصومه سپهری آن را به نگارش درآورده‌اند.

3- دقت شود کتاب چشمه روشن از غلامحسین یوسفی و مثل چشمه مثل رود از قیصر امین‌پور

4- گلستان علاوه بر دیباچه هشت باب دارد.

باب‌های گلستان عبارت‌اند از: 1. سیرت پادشاهان 2. در اخلاق درویشان 3. در فضیلت قناعت 4. در فواید خاموشی 5. در عشق و جوانی 6. در ضعف و پیری 7. در تاثیر ترتیب 8. در آداب صحبت
نثر گلستان آهنگین (مسجع) است.

تاریخ نگاشت گلستان به گفته خود سعدی در دو بیت پایانی دیباچه گلستان :

در این مدت که مارا وقت خوش بود / ز هجرت ششصد و پنجاه و شش بود (656)

5- کتاب گل و نوروز از آثار خواجوی کرمانی در قالب مثنوی و به پیروی از خسرو و شیرین نظامی سروده شده‌است.

گردآوری : ملک

